

ЧОРНОБИЛЬСЬКА АЕС: ПОЗИЦІЯ МІНПРИРОДИ

Минула недавно сьома річниця Чорнобильської трагедії. Вона стала найбільшою екологічною катастрофою сучасності. Саме Україна прийняла на себе перший удар ядерної навали й найбільш серйозно від неї постраждала. Радіаційного забруднення зазнали понад 150 міст і сіл республіки, де проживає близько 3 мільйонів громадян. Радіацією вражено 40 тисяч квадратних кілометрів найродючіших земель. Сьогодні ми ще не можемо визначити всіх масштабів зловісного впливу на здоров'я нинішнього і майбутніх поколінь.

Опалена радіаційним полум'ям Чорнобиля, сьогодні Україна опинилася сам на сам із цією бідою. В екстремальних умовах економічної й екологічної кризи йде робота над національною програмою ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Заліковуючи рани, завдані «мирним атомом» людям і природі, насамперед маємо зробити все, щоб на нашій землі не повторилася трагедія 26 квітня 1986 року. Насамперед у тому ж Чорнобилі.

Як відомо, у жовтні 1991 року Верховна Рада України ухвалила остаточну вивести з експлуатації всі діючі блоки Чорнобильської АЕС вже до кінця нинішнього, 1993 року. Тепер же — навіть на високому урядовому і парламентському рівні — обговорюється і доводиться необхідність продовжити експлуатацію енергоблоків ЧАЕС.

У зв'язку з цим Міністерство охорони навколишнього природного середовища вважає за необхідне висловити свою точку зору на проблему, яка хвилює кожного громадянина України.

Які аргументи наводять апологети і прихильники відміни даного рішення Верховної Ради? Аргумент перший. Мовляв, нині, коли наша молода держава переживає жорстоку економічну кризу, припинення експлуатації ЧАЕС завдасть величезних економічних збитків і загострить труднощі в постачанні народного господарства електроенергією.

Але ж давайте, наре-

шті, наводити лад в енергетичному господарстві України. Більше половини енергії, що виробляється, йде у нас на потреби промислового виробництва. Енергомістка галузь промисловості стає новлять у ньому непропорціонально високу частку, сама тільки чорна металургія — з її відходами, екологічно брудними технологіями і обладнанням — забирає чверть усієї виробленої електроенергії.

Стратегічна лінія ясна: нам слід не гнатися за максимальним нарощуванням виробітку електроенергії — як правило, за рахунок майбутнього наших дітей, а навчитися найефективніше, найекономічніше використовувати наявний досить значний енергетичний потенціал.

Другий аргумент супротивників виведення з експлуатації чорнобильських енергоблоків полягає в тому, що на станції за останні роки була проведена значна робота по підвищенню рівня безпеки енергоблоків і нині аварія типу 1986 року повторитися не може.

Що ж, робота таки бу-

ла проведена. Але ж відомо: за оцінками вітчизняних і зарубіжних експертів, реактори типу РБМК-1000, встановлені на Чорнобильській АЕС, мають принципові конструктивні недоробки, які неможливо повністю усунути в процесі експлуатації. Деякі з них ще не проаналізовано.

Не будемо вдаватися до технічних деталей, зрозумілих повною мірою тільки спеціалістам, констатуємо: навіть після проведених модернізацій поточний рівень безпеки РБМК не є прийнятним з точки зору міжнародних правил безпеки і навіть правил колишнього СРСР. Про це свідчать численні, так звані «позапитатні ситуації», що сталися як на Чорнобильській, так і на Ленінградській, Ігналінській, Смоленській, Курській АЕС, де встановлено реактори РБМК.

До того ж згадаймо: енергоблоки ЧАЕС зводили свого часу в обставині авралів, штурмівщини, «з випередженням графіку робіт» і, зрозуміло, без належного контролю за їх якістю.

Тож хто знає, який

черговий «фатальний збіг обставин» чекає можливих експлуатаційників ЧАЕС, якщо буде прийнято рішення про продовження її роботи?

А на одному майданчику з трьома справними енергоблоками знаходиться й горезвісний «саркофаг», об'єкт «Україття». Як подіє цілком можлива серйозна аварійна ситуація на нестійку рівновагу в «саркофазі»?

Спеціалісти відзначають, що досі відсутні попередньо визначені критерії економічної, організаційної, технологічної прийнятності та ризику продовження експлуатації ЧАЕС. А це не дає можливості дати однозначну оцінку економічної доцільності продовження експлуатації станції.

Тож можна тільки здогадуватися, якими астрономічними стануть на випадок нового Чорнобиля економічні — аби тільки економічні! — збитки для Київщини, Києва, Придніпров'я, України. Й не тільки України. Ризик занадто великий, й аж ніяк не вар-

ті його ті кіловат-години, що можемо одержати з енергоблоків ЧАЕС.

Тепер щодо питання соціального захисту і працевлаштування персоналу станції. Думається, значних проблем тут не виникне. Кваліфіковані спеціалісти ще довго будуть потрібні в 30-кілометровій Чорнобильській зоні. Тут Академія наук України планує створити науковий центр по безпеці ядерних реакторів. Частина фахівців допоможе вирішити проблему комплектування персоналу нових блоків атомних електростанцій з реакторами відмінного типу — якщо буде прийнято обгрунтоване рішення про припинення мораторію на їх введення в дію.

Тож зважаючи на все викладене вище, Міністерство охорони навколишнього природного середовища України розглядає обгрунтування можливості продовження експлуатації Чорнобильської АЕС як недостатнє і вважає зміну рішення Верховної Ради щодо виведення Чорнобильської АЕС з експлуатації недоцільним.

Прес-центр
Мінприроди України.